

Kvoterad föräldradedighet något önskvärt?

En koherens- och normativ analys av diskussionen kring
föräldraförsäkringens utformande

Abstract

In Sweden there is an ongoing debate about how to come to terms with the inequality between men and women that still permeates society in different ways. One of the measures proposed is the one through affirmative action on the parental allowance. My aim with the study is to analyze the standpoint in the matter, of three Swedish political parliament parties to try to discern if there is a lack of coherence in their argumentation. The theory I use derives from the idea that incoherence can cause issues with legitimacy. My findings are that in all of the argumentations there is incoherence to a varying degree which affects legitimacy.

Another purpose of my study is to take stance in a normative way. From two core values – justice and freedom - I will argue that it is desirable to use affirmative action on the parental allowance. Contrary to what the opponents of such a reform argue, my argument will be based on the idea that a strong social contract between the state and the individual liberates the individual from the bonds of dependency on family and other institutions. My inference is therefore that to use affirmative action in the case of parental allowance is desirable but only if you accept the idea that it is through the state that the Swede secures his freedom - historically and today - and not through the family.

Keywords: Affirmative Action, Normative Analysis, Coherence, Parental Allowance, Sweden.

Words: 9933

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering och syfte	1
1.2	Avgränsning	2
1.3	Disposition	3
1.4	Material	3
1.5	Förtydliganden	4
2	Metod	5
2.1	Vad kan jag veta?	5
2.2	Argumentationsanalys	6
2.2.1	Att ställa upp en argumentationsöversikt	6
2.2.2	Koherensprövning	8
2.3	Normativ metod	9
2.3.1	Intern giltighet	9
2.3.2	Extern giltighet	10
2.3.3	Tolkning och subjektivitet	10
3	Teori	12
3.1	Vikten av koherens	12
3.2	Individualism som ideal	13
4	Koherensanalys	14
4.1	Argumentation	14
4.1.1	Vänsterpartiet	14
4.1.2	Socialdemokraterna	15
4.1.3	Kristdemokraterna	16
4.2	Koherensprövning	17
4.2.1	Vänsterpartiet	17
4.2.2	Socialdemokraterna	18
4.2.3	Kristdemokraterna	19
5	Normativ analys	21
5.1	Precisering	21
5.2	Argumentation	22
5.3	Rimligt att kvotera?	24
6	Resultat och slutsats	25

7 Referensförteckning.....	26
Bilagor.....	28
Bilaga I – Argumentsoversikt för partiernas ställning.....	28
A: Vänsterpartiet.....	28
B: Socialdemokraterna.....	29
C: Kristdemokraterna.....	30
Bilaga II – Normativ argumentsoversikt	30

1 Inledning

Sverige har internationellt sett en väldigt generös föräldrapenning. Denna är konstruerad så att båda föräldrar erbjuds tid och ekonomisk ersättning för att i omgångar stanna hemma med barnet under dess första 16 månader i livet. Idag är två av dessa månader reserverade för vardera föräldern för att främja en jämställd delning av föräldraledigheten medan de resterande månaderna kan fördelas fritt mellan föräldrarna. Trots denna satsning på jämställdhet tas fortfarande cirka 80 procent av föräldraledigheten ut av mamman¹. Alla riksdagspartier är idag överens om att jämställdhet mellan könen är något önskvärt, men vägen dit råder det olika åsikter om. En del partier förespråkar en strikt individualiserad föräldrapenning där hälften av föräldraledigheten ska reserveras för respektive förälder medan andra partier förkastar denna idé och vill ge familjen större valfrihet i fördelning av ledigheten. Vilket parti argumenterar mest övertygande och är det verkligen önskvärt med en millimeterfördelad föräldrapenning är frågor som uppstår.

1.1 Problemformulering och syfte

I den här uppsatsen ämnar jag undersöka riksdagsdebatten kring frågan om kvoterad föräldrapenning. De partier vars argument jag kommer undersöka är Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Den första frågeställningen ställer jag i syfte att besvara hur väl partiernas argumentation i frågan överensstämmer med idén om att påståenden bör vara koherenta för att undvika illegitimitet. Första frågan lyder:

- *Hur koherenta är partiernas argument i frågan om kvoteringen av föräldrapenningen och hur påverkar detta i sin tur legitimiteten för partierna i frågan?*

Vidare önskar jag även på ett vetenskapligt sätt analysera frågan i ett normativt avseende. Syftet med min andra frågeställning är att utifrån en specifik värdegrund försöka visa varför en kvotering av föräldrapenningen faktiskt skulle kunna vara önskvärd trots det faktum att en majoritet av svenskar är mot en sådan reform.

---

¹ <http://statistik.forsakringskassan.se/portal/page/portal/intstat/bof/ffs/fplankom>

- *Utifrån idén att det är i kontraktet med staten individen når frihet; bör en kvotering av föräldrapenningen genomföras?*

1.2 Avgränsning

Frågan kring föräldrapenning diskuteras på flera olika nivåer i samhället. I ledare, debatter på nätet, politiska bloggar och TV. Det gemensamma jag kan se för dessa debatter är den värdekonflikt argumenten utmynnar i. Kortfattat kan man se denna värdekonflikt i en större klassisk politisk konflikt: individen kontra staten. Hur mycket får staten gå in och styra i enskilda människors liv? I det aktuella fallet kan man se konflikten mellan individens eller familjens rätt att själv bestämma över föräldraledigheten mot statens möjlighet att gå in att bestämma hur den ska fördelas. Det är även detta debatten rör i riksdagen där de olika partierna debatterar hur föräldraförsäkringen bör utformas.

På grund av detta har jag valt att avgränsa mig till riksdagen och de uttalanden som förs främst i de interpellationsdebatter, motioner - enskilda som parti i föräldrapennings-frågan. De partier jag valt att fokusera mig på är de som är mest vokala i frågan; Kristdemokraterna och Vänsterpartiet samt ett mer utpräglat mittenparti; Socialdemokraterna. Kristdemokraterna väljs på grund av deras konservativa profil i frågor rörande familjepolitiken. Vänsterpartiet väljs eftersom de är ett feministiskt parti som bland annat ser den rådande lagstiftningen för föräldrapenningen som en del av den struktur som skapar obalans mellan könen i samhället. Socialdemokraterna har jag valt för att få med ett större parti som har en tydlig ställning i frågan. Förvisso lutar socialdemokraternas ställning i frågan klart åt den riktning vänstern förespråkar men inte i samma utsträckning. En ytterligare anledning till varför dessa partier har valts är möjligheten till att enkelt finna material att analysera. Ett parti som Moderaterna hade även det varit ett intressant parti att studera men i mitt materialinsamlande har jag funnit det besvärligt att finna tillräckligt med relevant material för att bedriva en meningsfull analys.

I min normativa analys kommer jag som sagt ta ställning och argumentera för varför en kvotering av föräldrapenningen skulle vara önskvärd. Detta val har inget med min personliga uppfattning i frågan att göra. Varför jag väljer att ta ställning för en kvotering beror på att det i Sverige finns ett starkt folkligt motstånd mot de flesta typer av tvångsfördelning vilket jag finner intressant. Som Beckman (2006 s.331-342) uttrycker det: "Normativ forskning syftar varken till att torgföra forskares åsikter eller till att blottlägga eviga moraliska sanningar. Ambitionen är att ge nya insikter om innebörden av de normativa kriterier utifrån vilka vi bedömer politiska insatser och institutioner." I den normativa analysen kommer jag begränsa mig till att rättfärdiga en kvotering genom ett frihetsperspektiv som har lång historisk förankring i Sverige samt genom ett rättviseperspektiv.

1.3 Disposition

I detta inledande kapitel har jag gett en introduktion till problemområdet, presenterat frågeställning samt syfte. Avgränsning rörande studiens omfattning har även redogjorts för samt några ord om materialet. I kapitel två beskrivs metoden både för koherensprövning och normativ analys. Här diskuteras även värdeteoretiskt ställningstagande samt hur mina egna uppfattningar kan komma att färga resultatet och vilka åtgärder jag bör vidta för att undvika detta. I kapitel tre beskriver jag teorin om koherens som något värdefullt för legitimitet i politisk diskussion. Här framställer jag även idén om det sociala kontraktet som vägledande norm för min argumentation i den normativa analysen i kapitel fem. I kapitel fyra genomför jag först en argumentationsanalys där partiernas ställning i frågan konstrueras upp från ett material bestående av interpellationer, motioner och partiernas egna material. Detta ligger till grund för kapitlets andra del där jag koherensprövar respektive partis argumentation i frågan med teorin från kapitel tre och metod från kapitel två. I kapitel fem genomförs den normativa analysen där jag argumenterar för att en kvotering av föräldrapenningen är berättigad utifrån en syn där det är genom förhållandet till staten svensken når individuell frihet. I kapitel sex sammanställer jag de resultat jag kom fram till i kapitel fyra för att besvara min första frågeställning. Slutsatsen av min normativa analys presenteras även här som svar på den andra frågeställningen.

1.4 Material

Det material jag använder för att skapa partiernas samlade argumentation rörande föräldraförsäkringen kommer jag hämta från interpellationer i riksdagen, motioner samt olika sorters politisk text från partiernas hemsidor. I de flesta fall är motioner och interpellationer tämligen aktuella då jag vill försöka framställa en så aktuell ställning i frågan för respektive parti. I genomsnitt är de mellan ett till fem år gamla. I ett fall har jag emellertid valt att ta med en Kristdemokratisk partimotion från 1997/8 där jag ansåg argumentationen i stort vara den samma då som i senare motioner förutom att denna var utförligare. Det material jag hämtat från partiernas hemsidor antar jag vara tillräckligt nyligt uppdaterat för att representera partiernas åsikter.

1.5 Förtydliganden

I uppsatsen berör jag frågan huruvida partiernas argumentation i frågan om kvotering av föräldraförsäkringen är koherent eller inte samt om föräldrapenningen bör kvoteras eller inte. Precis som i föregående mening kommer jag använda mig av olika termer för samma fenomen det vill säga *föräldrapenningen*. Ibland kommer även termen föräldraledighet förekomma. Oavsett vilket begrepp som används syftar det i uppsatsen egentligen till en och samma sak; den del av föräldraförsäkringen som delas ut till nyblivna barnföräldrar – *föräldrapenningen*. Ibland kommer även begreppet individualiserad föräldraförsäkring användas. Detta är ett begrepp som vanligen används av Vänsterpartiet och syftar helt enkelt till en fullständigt jämn kvotering av försäkringen mellan könen.

2 Metod

Eftersom jag analyserar en debatt och de argument som framförs däri faller det sig naturligt att göra en argumentationsanalys av argumenten för de olika ståndpunkterna. Argumentationsanalysen använder jag för att kartlägga argumenten i debatten främst för att besvara min första frågeställning som syftar till att se om det finns så kallade koherensbrister i partiernas argumentation för och emot kvotering av föräldraförsäkringen. Detta fordrar även en förklaring till hur koherensprövning genomförs. Som nämnt kommer jag även att göra en normativ analys vilket kräver speciella metodologiska överväganden som även de kommer beskrivas och diskuteras i detta kapitel. Först kommer jag dock föra en vetenskapsteoretisk diskussion för att tydliggöra vilka antaganden jag anser mig kunna göra.

2.1 Vad kan jag veta?

I det här avsnittet tänker jag presentera vilken *axiologisk* uppfattning jag har. Det vill säga vilken värdeteoretisk position jag intar. Detta gör jag i syfte att tydliggöra för och stärka antaganden jag anser mig kunna göra i den normativa analysen.

Føllesdal *et al.* (2001 s.44) menar att enligt den klassiska definitionen av vetande måste tre kriterier vara uppfyllda för att jag ska kunna anse mig veta något. För det första måste jag tro på *det*. För det andra ska *det* vara sant och för det tredje ska jag ha goda skäl att tro att på *det*. Vad *det* betecknar kan jag belysa i ett exempel där *det* är förekomsten av snö. Vad är skillnaden mellan att säga jag tror det snöar ute och jag vet att det snöar ute? Björnsson *et al.* (2009 s.18) menar att veta något är att ha goda skäl att tro på det vilket är en del av den definition som presenteras ovan. Det man kan säga är att för att kunna veta om det snöar behöver man en välgrundad uppfattning om det faktiskt snöar eller inte. Denna uppfattning kan baseras på om man varit ute och faktiskt sett det snöa, fått höra det av någon annan eller bara anta att det snöar eftersom det är januari månad. Vilket av dessa alternativ man anser vara en mer välgrundad uppfattning ter sig relativt självklart anser jag. Att gå ut och faktiskt se det snöa är det bästa sättet att faktiskt veta att det snöar i det här fallet. Med detta resonemang har jag avsett visa att det på ett systematiskt sätt går att nå kunskap och vetande om vad som är bra och mindre bra argument.

Det jag diskuterat ovan står i direkt anslutning till den vetenskapsteoretiska och i förlängningen även till den värdeteoretiska diskussionen. Eftersom jag kommer att arbeta med värden och ta normativ ställning i frågan om kvotering av

föräldrapenningen är det viktigt att även resonera i värdeteoretiska eller så kallade axiologiska termer. Existerar värden som ont och gott i verkligheten? Uppfattas dessa värden på samma sätt av alla? Det här är två frågor som ställer sig frågande till värdens ontologiska status. Badersten (2006 s.59) talar om två olika positioner inom värdeontologin; den positiva och den negativa. Den positiva värdeontologin hävdar att värden kan likställas med fysiska ting och därmed har en oberoende existens. Den negativa förfäktar å sin sida att det inte finns några objektiva värden som gott och ont. Värden står inte oberoende från oss människor och har därmed ingen ontologisk status till skillnad från den positiva värdeontologin. Min *värdeontologiska* position är negativ eller värderelativistisk som den också kan benämnas. Detta innebär att jag inte anser värden vara oberoende oss människor. När någon säger att fred är önskvärt skulle säkert de flesta hålla med om detta men det är inte otänkbart att vissa individer skulle säga att krig faktiskt kan vara nyttiga. Vapentillverkare, legosoldater samt vetenskapsmän som i krigstider får utökade resurser att driva sin forskning vidare, skulle i egenskap av sina yrken förmodligen samtliga hävda att fred inte alltid behöver vara önskvärt. Eftersom den positiva värdeontologin menar att vissa värden endast kan anta ett värde som ont eller gott skulle på så vis inte fred vara ett värde men detta skulle vara svårt att hålla med om anser jag.

Jag anser liksom Badersten (2006 s.21) att värden är sådant man kan säga är gott eller ont, bra eller dåligt, önskvärt eller förkastligt. Gemensamt för dessa är att de förmodligen anses vara exempelvis goda på grund av ett eller flera skäl. Dessa skäl kan ses som påståenden och argument för värdet som i sin tur kan analyseras och prövas. Badersten (2006 s.57) skriver att enligt den *objektivistiska värdesatsteorin* är språkliga värdeuttryck påståenden och omdömen som kan vara sanna eller falska. Påstår man till exempel att frihet är önskvärt går det alltså att pröva påståendet för att ta reda på om det är sant eller falskt. På samma sätt menar jag att man kan pröva värdeutsagor gjorda av politiska företrädare och ta reda på om de är sanna eller falska. Min *värdeepistemologiska* hållning blir i och med detta en mer objektivistisk. Kunskap går att uppnå i värdefrågor eftersom värden uttrycks i språkliga utsagor som är möjliga att pröva. Jag menar dock inte att någon kunskap om objektiva värden går att uppnå eftersom jag förnekar dessa värdens existens. Jag anser däremot att den kunskap man kan uppnå om värden varierar från situation till situation och i tiden. Resultatet av en normativ analys kommer därför behöva omprövas vid en senare tidpunkt när omständigheterna förändrats.

2.2 Argumentationsanalys

2.2.1 Att ställa upp en argumentationsöversikt

För att besvara min första frågeställning behöver jag identifiera argumenten på ett överskådligt sätt för att i nästa steg enklare kunna avgöra deras konsistens. Mitt

första steg i analysen blir därmed att rekonstruera riksdagsuttalanden, partimotioner samt partiernas politiska program i överskådliga argumentationskedjor för och emot kvotering.

För mitt syfte att rekonstruera argumentationen anser jag en beskrivande argumentationsanalys lämplig. Ibland riktas dock kritik mot den beskrivande analysen som alltför intetsägande och onödig om ingen kritisk granskning följer. Denna kritik anser jag obefogad då jag i och med min problemformulering endast behöver strukturera upp argumentationen på ett överskådligt sätt för att besvara min frågeställning. På detta sätt anser jag att jag kan öka förståelsen för vad argumentationen handlar om vilket Beckman (2005 s.38f) menar är en av den beskrivande argumentationsanalysens faktiska fördelar.

Det finns åtminstone två typer av argumentationsanalytiska metoder. Den ena är den mer grafiska Toulmin-modellen och den andra är den mer vanligt förekommande pro- et contramodellen (Bergström & Boréus 2005 s.95). Modellerna är lika i innehåll då de båda bygger på att analysera argumentationens logiska struktur. Det som skiljer dem åt är hur man väljer att strukturera upp argumentationen. I den här uppsatsen kommer jag använda mig av den mer populära pro- et contra-modellen eftersom jag inte anser mig vara i behov av en grafisk modell som Toulmins. Resultatet av de båda modellerna borde dessutom rimligen bli det samma men med pro- et contra tror jag mig spara lite tid då den går att göra i ordbehandlingsprogrammet till skillnad från Toulminmodellen.

Det första steget i analysen av en argumentation är att hitta tesen eller spetsformuleringen, vilket är det mest betydelsefulla påståendet i argumentationen (Beckman 2005 s.40). För att hitta spetsformuleringen eller tesen letar man efter ett påstående med många för eller motargument. Tesen (syftar härnäst även till termen spetsformulering) bör heller inte vara ett argument för eller mot något annat argument i argumentationen som helhet (*ibid*). Enligt Björnsson *et al* (2009 s.130) är en metod för att finna tesen i en text att leta efter uttryck som ”min slutsats är”, ”jag hävdar att” eller ”det är min uppfattning att”. Finner man uttryck som dessa är sannolikheten stor att man funnit tesen.

När tesen är funnen återstår att identifiera de argument som är för och emot tesen. I detta moment gäller det att hitta de argument som är för eller mot tesen samt påståenden som i sin tur stärker dessa argument. För att finna de underbyggande argumenten till tesen kan det vara bra att ställa frågor som ”vad förklarar detta?”, ”anges någon orsak till detta?” eller ”finns det tecken på att detta stämmer?” i syfte enklare se vilka påståenden som argumenterar för tesen (Björnsson *et al* 2009 s.131). Här måste givetvis en uppdelning mellan för- och motargument göras, även kallat pro- et contra-argument.

Vid konstruktionen av argumentsöversikten kommer tesen markeras med ett stort *T*. Därpå följer pro-argumenten betecknade med *P*. I de översikter jag konstruerar kommer jag endast presentera pro-argumenten då det inte finns någon anledning att ställa upp contra-argumenten för min analys. Vanligen finns en rad argument varför jag kommer markera dessa som P_1 , P_2 och P_3 som står för första, andra och tredje pro-argumentet. Detta är ett vanligt sätt att beteckna argument på (se både: Beckman 2005 & Björnsson *et al*. 2009). Här nedan visar jag ett exempel från Björnsson *et al*. (2009 s.60-61) på en tes med endast pro-argument.

T: Samhället bör verka för att fler ska bli veganer

P_1 : Vegankost är nyttigare än kost baserad på animalisk föda.

P_1P_1 : Vegankost ger en betydande minskning av risken för hjärt-kärlsjukdomar, cancer och autoimmuna sjukdomar.

P_2 : Det är samhällets sak att hjälpa sina medborgare att leva ett hälsosamt liv.

I exemplet kan man se att P_1 som är det första pro-argumentet direkt stöder tesen. Under P_1 kan man i sin tur se P_1P_1 som kallas ett argument av andra ordningen. Detta argument är således ett pro-argument för pro-argumentet P_1 . Meningen med dessa argument är att än mer stärka de argument av första ordningen som direkt stöder tesen utan att för den skull relatera till tesen själva (Bergström & Boréus 2005 s.101). Det finns vad jag förstått egentligen igen gräns av hur många "ordningar" av argument som kan förekomma i en argumentation. Vanligen nöjer man sig dock med argument ned till tredje ordningen från vad jag observerat. Jag tror även för min analys att jag sällan om någonsin kommer att stöta på argument lägre än tredje ordningen, men utifall det skulle ske finns logiken bakom metoden beskriven i detta kapitel.

I de interpellationer, motioner och partitexter jag väljer att analysera kommer argumentationen skildras på det sätt jag beskrivit ovan. Ibland kan emellertid argumentationsöversikter förefalla en aning klumpiga och svårförstådda varför det kan vara nödvändigt att beskriva argumentationen i en mer sammanhängande text för att beskriva förhållandena mellan påståendena (Beckman 2005 s.42). Detta kommer jag ta hänsyn till i mitt arbete och i de fall jag anser argumentationen otydlig kommer jag förtydliga relationen mellan olika påståenden.

2.2.2 Koherensprövning

För att anse ett begrepp, vare sig det är ett påstående eller en tes, vara koherent ansluter jag mig till idén om att den ska vara fri från motsägelser – *logiskt konsistent* - i hela sin uppbyggnad, samt att den logiskt ska följa av sina premisser – *logiskt konsekvent* (i uppsatsen gör jag ingen skillnad på premisser och argument). I Føllesdal *et al.* (2001 s.293) definieras logisk konsistens som frånvaron av logiska motsägelser. De argument eller premisser som underbygger en slutsats måste vara sinsemellan förenliga för att slutsatsen ska kunna anses konsistent. När man prövar konsistensen kan man se delvis på den interna konsistensen för varje argument av första ordningen (P_x) och dess underargument av andra och tredje ordningen (P_1P_x , $P_1P_1P_x$ och så vidare), och delvis på konsistensen för alla argument av första ordningen (mellan P_1 och P_2 och så vidare).

Logisk konsekvens definieras Føllesdal *et al.* (2001 s.294) som nämns ovan och detta illustrerar jag med ett exempel. "Alla greker är dödliga" är ett påstående.

För att kunna dra denna slutsats krävs två premisser. Den första är ”alla greker är människor” och den andra är ”alla människor är dödliga”. Tillsammans följer slutsatsen logiskt av de två premisserna. Slutsatsen är följaktligen logiskt konsekvent. Var för sig leder inte de två premisserna till slutsatsen. De är endast tillsammans slutsatsen kan dras från dem. På samma sätt som för konsistens kan man studera konsekvensen internt för ett argument och för konsekvensen mellan argumenten av första ordningen. Emellertid kan ett argument i många fall rent satsmässigt vara logiskt konsekvent men ändå falskt eftersom en eller flera premisser är falska. Hade i exemplet ovan ”greker” syftat till något annat – hästar till exempel - än människor hade påståendet fallit. I och med detta vill jag lyfta fram vikten av att vid konsekvensprövningen även göra en bedömning av sanningshalten i argumentet. Detta går att anknyta till begreppet hållbarhet som Beckman (2005 s.65-73) beskriver. Kort kan man sammanfatta hållbarhet som sanningshalten och rimligheten i det anförda argumentet; hur stor anledning vi har att tro på det helt enkelt. På grund av detta kan en premiss - själv eller sammanlänkad med en annan premiss - som språkmässigt är konsekvent aldrig leda till en slutsats om den är falsk eller ohållbar.

2.3 Normativ metod

Min andra frågeställning är ställd med ett syfte att besvara en bör-fråga. Detta kräver särskilda metodologiska ställningstaganden vilka jag här kommer redogöra för. Källan är huvudsakligen Björn Baderstens bok *Normativ metod* från 2006.

Badersten menar att det viktigaste för en normativ analys är det i samhällsvetenskaplig forskning välkända begreppet intersubjektivitet (2006 s.189). För att uppnå intersubjektivitet bör man som forskare försöka uppnå transparens i forskningsprocessens alla steg (Teorell & Svensson 2007 s.281). Enligt Badersten görs detta i den normativa analysen genom att uppfylla kravet på intern och extern giltighet.

2.3.1 Intern giltighet

Intern giltighet uppnås genom att uppfylla fyra krav. För det första ska de begrepp och värden jag använder preciseras entydigt för att undvika vaghet och mångtydighet i själva argumentationen. Det ska inte råda oklarheter om innebörden för värdet eller de värden som ligger till grund för den normativa analysen (Badersten 2006 s.90).

Det andra kravet för intern giltighet fastställer att analysen ska vara argumenterande. Detta innebär att argumentationen ska vara konsekvent och konsistent – det vill säga koherent - vilket tidigare tagits upp i föregående avsnitt. Det är även viktigt att framföra och problematisera eventuella invändningar som framkommer under analysen.

Det tredje kravet reproducerbarhet uppfylls genom att jag genom analysen öppet visar mitt tillvägagångssätt. Analysen ska kunna rekonstrueras. Dessutom är det viktigt att alla privata värdeutsagor som ”jag tycker att” uteblir (Badersten 2006 s.104).

Det fjärde och sista kravet för att uppnå intern giltighet infrias genom att analysen är relevant och saklig. Genom att fokusera på vad som sägs istället för den som säger det och hur det sägs undviker man irrelevans och osaklighet (Badersten 2006 s.100).

Uppfyller jag dessa fyra krav är min analys internt giltig och även *kritiserbar* vilket är ett krav för att den ska anses vetenskaplig och mottaglig för kritik enligt Badersten (2006 s.190).

2.3.2 Extern giltighet

Extern giltighet har som namnet antyder mindre med den interna utformningen av argumentationen att göra och mer med dess förankring i verkligheten (Badersten 2006 s.192). Den kan liknas med det utomvetenskapliga relevanskriteriet nämnt i Teorell & Svensson (2007 s.19) som syftar till att öka samhällsrelevansen i en statsvetenskaplig studie. Jag anser två av tre dimensioner som Badersten (ibid) beskriver, vara viktiga för min analys. Dessa berör dels hur man rättfärdigar de normativa slutsatser som dras genom empiriska påståenden om verkligheten, samt dels av huruvida det är praktiskt möjligt att förverkliga de normativa slutsatser som dras.

Den första av de dimensioner jag nämnde ovan kallas *extern giltighet i verklighetsutsagor* och bygger på att understödja den normativa argumentationen med referenser till verkligheten (Badersten 2006 s.171). För min analys kommer det att vara viktigt att kunna anknyta till verkliga exempel för att stärka mina argument. Verkligheten kommer fungera som ett rättfärdigande bevismaterial.

Den andra dimensionen är den som kallas *extern rimlighet och relevans i värdeutsagor*. I mitt fall går detta ut på att visa att det är rimligt och realistiskt att genomföra en kvotering i Sverige givet de rådande omständigheterna. Jag bör dessutom visa på eventuella sidoeffekter ett genomförande av en kvotering skulle kunna ha.

När jag har uppnått både intern och extern giltighet har jag uppnått kravet på intersubjektivitet vilket utmärker skillnaden mellan en vetenskaplig normativ analys ”och vad som är uttryck för rent personligt tyckande i ’värdefrågor’” (Badersten 2006 s.78).

2.3.3 Tolkning och subjektivitet

Oavsett vilken forskning man genomför undkommer man aldrig tolkningsmomentet. Det vill säga hur man ska förstå det material man studerar. Ibland finns till exempel fler än en betydelse på ett begrepp vilket man kanske inte upptäcker förrän i efterhand vilket kräver en omvärdering av den tes man anför.

Badersten (2006 s.76f) påpekar att en forskares personlighet på ett undermedvetet sätt kan påverka forskningsresultaten. Det kan handla om hur forskarens intresseområden spelar in i hur forskningsfrågan formuleras, valet av teorier kommer från en personlig värdering eller har andra erfarenheter som avspeglas i analysen. För att minimera risken för att det subjektiva ska lysa igenom i arbetet och på så sätt försvaga intersubjektiviteten – det övergripande målet – menar Badersten (*ibid*) att genom öppen reflektion över denna påverkan kan man undvika bristande intersubjektivitet.

Genom hela uppsatsen arbetar jag med ett ”tolkningsberoende” material. I argumentationsanalysen där argumentation för partierna i fråga konstrueras kommer vissa argument och påståenden som sätts upp vara till viss del utsagda vilket kräver tolkning. Dessutom finns det alltid påståenden som kan tolkas på olika sätt och därmed ge helt olika betydelse och styrka för ett argument. Genom att lyfta fram dessa otydliga påståenden och motivera min tolkning av dem hoppas jag kunna uppnå ett tillfredställande mått av transparens i analysen. Detsamma gäller givetvis för den normativa analysen som även den har flera moment där tolkning och annan subjektiv påverkan kan orsaka intersubjektivitetsproblem.

3 Teori

3.1 Vikten av koherens

Eftersom jag i min uppsats lägger stor vikt vid analysera argumentation samt att ta normativ ställning i frågan kring kvoteringen av föräldrapenningen kommer följaktligen stor vikt att läggas vid metoden och dess applicering i analysmomentet. Trots detta anser jag det viktigt att förtydliga vad min undersökning försöker visa på. Inom den samhällsvetenskapliga metodlitteraturen brukar man tala om att valet av problemområde bör vara principiellt intressant för att anses försvarligt. Detta innebär att man ska försöka visa vad fenomenet man undersöker är ett fall av. Med andra ord att gå från något konkret till något mer generellt eller abstrakt. Genom att göra detta ökar man allmängiltigheten eller generaliserbarheten i de slutsatser man kommer fram till vilket anses eftersträvansvärt inom den samhällsvetenskapliga forskningen (Teorell & Svensson 2007 s.68-70).

I uppsatsen är mitt syfte att undersöka hur väl den övergripande argumentationen i frågan om kvotering av föräldraförsäkringen är sammanhängande. Detta går att anknyta till begreppet koherens vilket även kan definieras som samstämmighet. Koherens består enligt Friberg-Fernros (2008 s.24) av konsistens och konsekvens som Føllesdal *et al.* (2001 s.293-294) definierar som motsägelsefrihet och logisk följd. Vikten av koherens inom offentlig maktutövning beskrivs i Henrik Friberg-Fernros avhandling (2008 s.23-25) som något viktigt eftersom människor har en logisk-kognitiv kapacitet som ger dem möjlighet att kritiskt granska påståenden i syfte att upptäcka och undvika inkoherens. Vidare menar han att inom disciplinerna statsvetenskap och filosofi finns det en etablerad tradition av att pröva koherens vilket ger skäl att anta att delar av vetenskapssamfundet tillskriver detta viss betydelse.

Enligt Friberg-Fernros (*ibid*) kan inkoherens orsaka legitimitetsproblem för den offentliga makten om den upptäcks. Påståenden som är inkonsekventa och motsägelsefulla tenderar att vara svårare att försvara och riskerar på så sätt att undergräva legitimiteten hos den som anför dessa. Man bör dock inte tillskriva koherens det enda som ger legitimitet till den offentliga makten utan här finns även övriga plikter för exempelvis riksdagsmannen som måste vägas mot att vara inkoherensfri. Emellertid anser jag att det finns tillräckliga skäl att tillskriva koherens betydelse i den politiska argumentationen så länge den inte går oupptäckt. Genom att undersöka argumentationen hoppas jag kunna synliggöra eventuella koherensbrister och därmed visa hur koherens kan spela roll i den politiska diskussionen utöver frågan om kvotering av föräldrapenningen.

3.2 Individualism som ideal

För att besvara min andra frågeställning behöver jag presentera goda skäl för varför en kvotering av föräldrapenningen är önskvärd. Detta görs enligt den normativa metod som Badersten (2006 s.47-50) kallar *normativ analys i egentlig mening*. I detta tillvägagångssätt utgår man från en preciserad värdegrund för att rättfärdiga en handling eller tillstånd. Värdegrunden i min normativa analys är baserad på idéer som ser människans relation till staten som en nyckel till befrielse från otrygghet och ekonomiskt beroende.

Redan på 1600-talet skrev Thomas Hobbes sitt verk *Leviathan* där han förklarade att det var genom staten människan garanterades säkerhet. Det var denna säkerhet som i sin tur möjliggjorde det trygga, bekväma och behagliga liv det civiliserade samhället kom att erbjuda (SEP 1). Denna idé har sedan vidareutvecklats av politiska tänkare som Locke och Rousseau till idén om det sociala kontraktet. Det sociala kontraktet syftar till att varje individ som lever i ett samhälle går in i ett kontrakt med staten eller den rådande makten. Genom att ingå detta kontrakt förbinder sig individen att lyda statens lagar för att i gengäld få skydd från våld till exempel. Hur mycket kontraktet ska omfatta bestäms av vad staten och individerna i samhället uppfattar som rimligt. I vissa samhällen består kontraktet endast av ett grundläggande skydd mot våld för individen som i Nozicks nattväktarstat. En annan modell är det likt dagens mer utpräglade välfärdssamhälle där individen genom att betala en hög skatt erhåller, förutom skydd från våld, ekonomisk trygghet genom hela livet.

Något kontraintuitivt från den idé om att det endast är individen som räknas – den så kallade *liberala individualismen* (Colin Bird 2004 s.1) – kommer jag argumentera för att det är önskvärt att inskränka familjens valfrihet just för individens bästa. Detta går att anknyta till idén om *positiv frihet* snarare än den om *negativ frihet*. Där är det individens möjlighet att genomföra handlingar snarare än frånvaron av hinder att handla som utgör frihet (SEP 2). Jag menar att anledningen, om inte helt så delvis, är att genom att flytta över en del av den beslutsmakt som rör individen till staten ökar vi vår individuella frihet genom att inte vara beroende av andra människor.

4 Koherensanalys

I det här kapitlet kommer argumentationen i partiernas riksdagsrepresentanternas uttalanden samt partiernas hållning i officiella partidokument rörande föräldraförsäkringen studeras för att sedan sammanställas. Den sammanställda argumentationen för respektive parti benämner jag *partiets ställning*. Syftet är att därefter kunna jämföra respektive parti för sig för att se om den samlade argumentationen – partiets ställning - är koherent eller brister i konsistens och konsekvens. För att göra detta måste jag först ställa upp argumentationen parti för parti. Därefter följer det analytiska momentet där jag prövar koherensen i de olika argumenten.

4.1 Argumentation

De partier jag kommer analysera är som nämnt i avgränsningen Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Jag inleder med Vänsterpartiet.

4.1.1 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet är som de beskriver i sitt partiprogram ett socialistiskt och feministiskt parti. Vänsterpartiet försöker med detta som bakgrund bekämpa klassbildning i samhället samt upplösa de patriarkala strukturer som anses råda och skapa en obalanserad jämställdhet mellan könen. Deras mål är ett jämlikt klasslöst samhälle där alla behandlas lika oavsett kön (VP 1 s.4-6). Familjepolitiken är dock främst utformad utifrån ett feministiskt perspektiv eftersom man anser den rådande lagstiftningen för föräldraförsäkringen som en bidragande orsak till den ojämställdhet som existerar mellan män och kvinnor idag. Här ska jag sammanfatta vad jag finner vara den övergripande hållningen hos vänsterpartiet i frågan om fördelningen av föräldrapenningen.

I den feministiska plattform (VP 2 s.8-9) som antogs av partistyrelsen i 23-24 april 2009 förklarar man att den grundläggande orsaken till att kvinnor har en lägre lön än män beror på det skeva uttaget av föräldraledigheten. Kvinnor drar det större lasset när barnen är små och går därför i större utsträckning även ner på deltid för att hinna med när barnen blir äldre. Detta leder i förlängningen till att kvinnor anses som mer riskabel och osäker arbetskraft varför den rationella arbetsgivaren är motvillig till att ge dem samma typ av anställning och lön som

män. Ett annat argument man presenterar är synen på föräldraskapet som något individuellt. Argumentet vilar på att respektive förälder bör bygga sitt föräldraskap på en lång och djup relation till barnet. Det är viktigt för barnet att det redan från en tidig ålder får spendera tid med båda föräldrarna. Detta omöjliggörs om den ena föräldern tar ut 80 procent av ledigheten och den andra endast 20 procent. På grund av detta anser man det finnas tillräckliga skäl för en individualisering av föräldraförsäkringen så att hälften reserveras för vardera kön utan möjlighet till överlåtelse från den ena föräldern till den andra. Man poängterar även att familjer kan se ut på helt olika sätt och det behöver inte vara den traditionella konstellationen mamma och pappa. Oavsett hur familjen ser ut ska dock fördelningen vara lika.

Utifrån dessa källor anser jag mig skaffat en bra bild om partiets officiella hållning i frågan och de argument som stödjer den. I bilaga 1A presenteras argumentationen i översikt. En del argument som presenteras i översikten har inte redogjorts för i texten ovan i mån av utrymmesbrist men kommer från Wiwi-Anne Johanssons interpellation (1) i riksdagens protokoll fredagen den 21 oktober 2011 (2011/12:21), Josefin Brinks interpellation (2) den 24 oktober 2006 (2006/07:14) och partimotion 2009/10: Sf318 av Kalle Larsson med flera. Övriga argument som inte tagits med ovan är hämtade från partiprogrammet (VP 1 s.34) och från hemsidan (VP 3).

4.1.2 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna är liksom vänsterpartiet ett socialistiskt parti som även det erkänner en genusordning där mäns överordning existerar. Med andra ord är det likaså ett feministiskt parti som de själva skriver i partiprogrammet som uppdaterades på denna punkt – jämställdhet - 2001. I sin retorik kring utformandet av familjepolitiken, i och med sin ideologiska grundsyn, ligger Socialdemokraterna i linje med Vänsterpartiet. Det som skiljer dem åt är socialdemokraternas försiktigare framtoning i frågan då man inte kräver fullständig kvotering eller individualisering av föräldraförsäkringen trots att det är ett helt jämställt uttag som är målet.

I de politiska riktlinjerna som spikades under den 36:e kongressen 2009 ges förslag samt skäl till dessa varför ett mer jämställt uttag av föräldrapenningen är önskvärt. Kvinnor utför mer hemarbete, arbetar mer deltid än män, har högre sjukfrånvaro, får sämre löneutveckling vilket i längden leder till sämre pensioner. Genom att jämställa uttaget kan man övervinna den traditionella ansvarsfördelningen vilket i framtiden kommer leda till att arbetsgivare inte tvekar när de anställer kvinnor och sätter deras löner, eftersom omvårdnaden av barn då är ett gemensamt ansvar (SAP 1, s.35).

Även för Socialdemokraterna framhävs barnets rätt till båda sina föräldrar som ett argument för ökad jämställdhet. Här presenteras emellertid även ett argument som baserar sig på vetenskaplig forskning. Enligt detta argument visar all forskning på att en tidig anknytning till pappan ökar chanserna för ett mer jämställt ansvar i framtiden (SAP 1, s.103). Argumentet, dess påstående om

forskning sant eller falskt, visar på vikten av en jämn fördelning av föräldraledigheten för barnets skull.

Socialdemokraternas mål är i likhet med vänsterpartiet ett jämställt uttag av föräldrapenningen. Argumenten är i flera fall de samma för de båda partierna men jag anser det ändå värdefullt att ställa upp argumentationen översiktligt och den kan återfinnas i bilaga 1B. Argument i översikten som inte presenterats ovan är hämtade från de politiska riktlinjerna (SAP 1, s.37), motion 2011/12: Sf215 av Roza Güclü Hedin och Carin Runeson, och partimotion 2011/12: Sf280 av Åsa Lindestam med flera.

4.1.3 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna anser jag vara det parti med mest konservativ familjepolitik i Sverige. Kristdemokraternas idé är att trots att varje människa är unik är den i behov av gemenskap. Alla människor verkar i ett samhälle och är beroende av andra människor. Därför betonar Kristdemokraterna vikten av gemenskap och den viktigaste gemenskapen anser de vara familjen (KD 1). Kristdemokraterna är starka motståndare mot all form av tvångskvotering av föräldraförsäkringen. De anser att familjerna utifrån sina egna förutsättningar själva bäst fattar beslut kring hur de vill dela upp ledigheten mellan föräldrarna. Kristdemokraterna är emellertid lika mycket för ett jämställt uttag av föräldrapenningen som Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

Kristdemokraterna menar som sagt att familjen är den viktigaste gemenskapen i samhället. Tillsammans med subsidiaritetsprincipen som innebär att beslut bör tas på lägsta ändamålsenliga nivå i samhället kommer man fram till att det är föräldrarna som ska bestämma över hur de vill fördela tiden hemma med barnen, inte staten (KD 2, kapitel 4). Eftersom familjer är olika och likaså människor går det inte att konstruera några allmängiltiga politiska pekpinnar för att öka jämställdheten utan att på samma gång försvaga den grundgemenskap familjen utgör. Beslut kring familjeangelägenheter tas bäst kring "köksbordet" vilket är ett återkommande begrepp.

Även Kristdemokraterna anger barnens bästa som skäl till utformningen av familjepolitiken. Enligt den partimotion (KD 3) om familjepolitik som förvisso redan inkom till riksdagen 1997/98 skriver man att FN:s barnkonvention till stor del stämmer överens som idémässig bakgrund med den egna synen på barnen och familjens roll i samhället. Enligt denna är familjen grundstenen i samhället och den naturliga miljön för alla dess medlemmar och därmed sannolikt än viktigare för barnens utveckling och välfärd. Därför bör familjen ges tillräckligt med stöd för att kunna axla detta viktiga ansvar. För att lyckas tillgodose detta måste man beakta att alla familjer är olika och således måste föräldraförsäkring och andra medel utformas på ett flexibelt sätt. Behov och önskemål varierar mellan tid och rum vilket bäst tillgodoses om familjerna ges valfrihet i hur de väljer att dela upp omvårdnaden av barnen (KD 2, kapitel 4).

I argumentsöversikten som presenteras i bilaga 1C finns fler argument hämtade från principprogrammet (KD 2, kapitel 2) som inte presenteras i avsnittet

ovan. Också från avdelningen *vår politik* och rubriken *jämställdhet* på Kristdemokraternas hemsida (KD 3) har jag hämtat argument som inte presenteras här.

4.2 Koherensprövning

I detta avsnitt kommer jag koherenspröva argumenten för att besvara min första frågeställning. Resultatet av koherensprövningen kommer att ligga till underlag för den slutsats jag - tillsammans med idén om den påverkan koherens har på legitimiteten i politiska uttalanden som presenteras i kapitel tre - kommer presentera i det avslutande kapitlet som svar till frågeställningen. Argumenten är de anförda i avsnittet ovan samt i argumentationsöversikten (bilaga 1A: B: C). För läsaren kan jag rekommendera att, för enkelhetens skull, ta fram den bilaga som innehåller argumentationsöversikten för partiet i fråga vid läsandet av motsvarande koherensprövning. Jag kommer åter igen gå igenom argumentationen parti för parti och det första partiet blir därför Vänsterpartiet.

4.2.1 Vänsterpartiet

Jag kommer inleda min koherensprövning med att se på konsistensen för Vänsterpartiets argumentation. Därefter följer konsekvensprövning för att slutligen avslutas med en samlat utlåtande om koherensen. Detta upplägg upprepas även för övriga två partier. Vidare kommer jag inte att presentera min prövning för alla argument utan endast redovisa de fall där jag finner det föreliggande bristande konsistens. Detsamma gäller för konsekvensprövningen.

Det enda argumentet för Vänsterpartiet - med bristande konsistens - jag vill lyfta fram är P_2 . Argumentet förespråkar kvotering som ett verktyg för barnets bästa. Internt anser jag hela argument P_2 med understående tre argument vara motsägelsefritt och således internt konsistent. Dock orsakar argument $P_1P_1P_2$ ett problem som påverkar konsistensen mellan argumenten av första ordningen. När man säger att man vill flytta fokus till barnets bästa som mål för familjepolitiken är det svårt att inte tolka det som att jämställdhetsmålet nedprioriteras eller helt överges. Förvisso menar man att det finns positiva effekter också för kvinnan genom en kvotering som syftar till barnets bästa, men genom formuleringen "skifta fokus" förstår jag det som att barnets bästa är det som ska leda familjepolitiken. Detta resulterar i att argumenten P_1 och P_3 som båda framhäver jämställdhetsmålet med kvoteringen blir svåra att förena med P_2 . Man kan emellertid ställa sig frågande till hur allvarlig denna motsägelse är. Enligt välvillighetsprincipen (även kallad generositetsprincipen) bör påståenden alltid tolkas enligt principen hellre fria än fälla (Badersten 2006 s.94). Vänsterpartiet menar förmodligen inte att nedvärdera jämställdhetsmålet. Det hela kan mycket väl röra sig om en olycklig formulering. I sin nuvarande form anser jag likväl att

$P_1P_1P_2$ orsakar motsägelse mellan argumenten och därigenom inkonsistens för argumentationen som helhet. Dock är det inte svårt att åtgärda detta genom en mer strategisk formulering eller helt enkelt utesluta $P_1P_1P_2$ totalt från argumentationen utan att för den skull försvaga tesen.

Det finns två argument jag anser inte vara logiskt konsekventa i Vänsterpartiets argumentation för kvotering. Detta eftersom deras hållbarhet kan ifrågasättas. Som nämns i metodkapitlet kan inte ett osant argument komma till en sann slutsats, inte på ett logiskt sätt i vart fall. De två argumenten är P_4 och P_5 . I P_4 är det påståendet om att försäkringar är individuella i sin natur och därför bör även föräldraförsäkringen vara det som är tveksamt. Detta resonemang skulle kunna anklagas för att begå det *naturalistiska misstaget* myntat av David Hume på 1700-talet och beskrivet i Badersten (2006 s.39f). Detta misstag kommer av att man härleder ett "bör" ur ett "är". Ett normativt omdöme kan enligt Hume inte följa logiskt ur ett empiriskt omdöme. Översatt i den aktuella situationen: det faktum att a-kassan och sjukförsäkringen är individuella leder inte nödvändigtvis till slutsatsen att föräldraförsäkringen också bör vara det. Oavsett om man helt köper Humes resonemang är det inte orimligt att tänka sig en socialförsäkring som riktar sig till en enhet annan än individen. Jag anser att detta tankemisstag leder till låg hållbarhet i P_4 vilket gör argumentet svårt att infoga i en logiskt konsekvent argumentation.

P_5 i sin tur har även det problem med hållbarheten och därmed den interna konsekvensen. Jag menar att P_5 inte följer logiskt av P_1P_5 eftersom det senare inte är hållbart. Trots att man de senaste årtiondena stiftat lagar utifrån individen istället för familjen behöver detta inte betyda att vi *bör* göra detta i fallet med föräldraförsäkringen. Åter igen anser jag det vara ett *naturalistiskt misstag* som begåtts i P_1P_5 vilket gör det ohållbart. Detta leder i sin tur till att P_5 inte följer logiskt av P_1P_5 . Det är förvisso mycket möjligt att P_5 i sig är helt sant men jag anser att bättre skäl för detta än de som nu anges krävs för att argumentet ska stå sig.

För att ge ett utlåtande om *koherensen* i Vänsterpartiets ställning anser jag att de brister som finns i konsistens och konsekvens leder till inkoherens. Inkonsistensen som orsakas av P_2 bör tas på allvar då den skapar motsägelse mellan de tre första argumenten. Vidare orsakar bristande hållbarhet och konsekvens i P_4 och P_5 att tesen inte följer logiskt ur dessa argument. Sammantaget berörs alla fem argumenten av första ordningen av bristerna i konsistens och konsekvens. På grund av detta anser jag argumentationen i sin helhet vara inkoherent. Emellertid kan, som jag påpekat, dessa brister i två av argumenten (P_2 och P_5) relativt enkelt åtgärdas vilket skulle leda till att hela argumentationen förutom P_4 är koherent.

4.2.2 Socialdemokraterna

I den argumentation jag ställt upp för Socialdemokraternas ställning i frågan finner jag alla argument förutom det näst sista (P_4) konsistenta. Motsägelsen uppstår i argumentet då man tydligt uttalar ett jämförbart uttag som mål men ändå

förbehåller sig rätten att reservera sig för att besluta något som inskränker rimliga planeringsmöjligheter för familjerna. Begreppet rimliga planeringsmöjligheter definieras inte närmare vilket lämnar tolkningen till mottagaren. Kanske ska man tolka bevarandet av rimliga planeringsmöjligheter som ett skäl till varför man endast ska införa en tredelad kvotering. Oavsett tolkning är argumentet i behov av närmare definiering för att inte lämna utrymme till andra tolkningar än den avsedda. I sin nuvarande form anser jag argumentet inkonsistent.

I prövningen av logisk konsekvens i Socialdemokraternas argumentation vill jag lyfta fram två argument som jag anser av relevans att pröva. Det första är P_2 och i detta fall riktar sig kritiken främst mot argumentet av tredje ordningen $P_1P_1P_2$. Att hävda att all forskning visar på att P_1P_2 är sant är ett djärvt uttalande minst sagt. Det är möjligt att det är sant men jag finner det föga troligt. I vilket fall som helst är det behövt med namn på dessa forskningsstudier eller övriga källor som stärker trovärdigheten i påståendet. Avsaknaden av dessa medför att argumenten av andra och tredje ordningen blir ohållbara. Det förefaller dock möjligt att P_2 kan stå själv utan sina underargument och ändå vara logiskt konsekvent med tesen.

Det andra argumentet jag vill lyfta fram är P_5 där ett uttalande görs om politikens syfte. Vad jag anser vara problematiskt med detta uttalande är det enkelspåriga sätt politikens roll framställs. I påståendet framstår det som om det enda syftet med politiken är att öka förutsättningarna för att människor ska få göra vad de vill. Det här är förmodligen inte en tolkning i enlighet med välvillighetsprincipen men menas annars med att skapa ökade förutsättningar. Kanske bör man tolka det som att Socialdemokraterna med en stark stat och ett stort skattefinansierat trygghetssystem politiskt skapar förutsättningar för människor att forma sina liv. Med denna tolkning kanske man kan se det syfte politiken gavs i P_5 i linje med Socialdemokraternas politik. Diskuterar man dock med en person som anser att Socialdemokratisk politik inte skapar förutsättningar för människor, utan förhindrar dem genom höga skatter förefaller inte argumentet lika övertygande. Problemet med argumentet är att det skulle lika gärna kunna användas av Kristdemokraterna.

I Socialdemokraternas sammantagna argumentation har jag funnit färre brister i logisk konsistens och konsekvens än för Vänsterpartiet. De brister jag funnit har heller inte på samma sätt som för Vänstern påverkat övriga argument. På grund av detta betraktar jag argumentationen i sin helhet förhållandevis koherent. Det enda som drar ner omdömet anser jag vara P_4 som är det enda argumentet som ger skäl till en tredelning av föräldrapenningen istället för en tvådelning. I och med P_4 :s motsägelsefullhet kan det vara problematiskt att hävda att tesen följer helt logiskt ur argumenten. Detta innebär att tredelningen inte motiveras av något annat än att det är ett ”steg på vägen” som anges i tesen själv.

4.2.3 Kristdemokraterna

Kristdemokraternas ställning anser jag vara fri från nämnvärda konsistensbrister vilket man dessvärre inte kan säga om hållbarheten och således konsekvensen i

argumentationen. För det första menar jag att P_1 's tredje argument $P_1P_1P_1$ är ohållbart. Detta påstående framförs i kristdemokraternas principprogram och förutsätter att det finns objektiva värden som gott och ont vilka människan genom en inneboende förmåga kan urskilja mellan. Med den axiologiska position jag antar i avsnitt 2.1 är det omöjligt att acceptera ett resonemang i likhet med det i $P_1P_1P_1$ eftersom jag förnekar existensen av objektiva värden. Skulle emellertid förmågan att urskilja mellan gott och ont kunna anpassa sig till värdenas föränderliga natur över tid och rum hade förstås påståendet varit mer förenligt med min axiologiska position. Detta förefaller dock inte speciellt rimligt hur välvillig jag än är i min tolkning av påståendet. I och med detta anser jag påståendet vara ohållbart vilket får verkningar beträffande konsekvensen för P_1 som helhet. Eftersom $P_1P_1P_1$ underbygger P_1P_1 som i sin tur kan sägas rättfärdiga subsidiaritetsprincipens användning i P_1 anser jag argumentet vara internt inkonsekvent. Slutsatsen att subsidiaritetsprincipen bör vara den ledande normen vid beslutsfattande följer inte logiskt från P_1P_1 och $P_1P_1P_1$.

Det andra argumentet jag menar är inkonsekvent är P_2 . Här vänder jag mig mot påståendet P_2P_2 att människans djupaste behov är att bli sedd och inte vara utbytbar. Det förefaller mig inte intuitivt orimligt att påståendet skulle vara sant. Onekligen uppskattar de flesta människor att bli bekräftade vilket kan göras på olika sätt i mötet med andra människor. Emellertid tror jag det kan finnas andra behov vilka kan betraktas som minst lika viktiga. Jag anser därför argumentet P_2P_2 brista i hållbarhet vilket än en gång orsakar problem med den interna konsekvensen för argumentet av första ordningen, P_2 i det här fallet. Syftet med P_2P_2 är som jag ser det att bekräfta synen på familjen som grundstenen i samhället. Eftersom P_2P_2 är ohållbart kan det inte ligga till stöd för synen på familjen som grundstenen i samhället vilket betyder att P_2 är internt inkonsekvent.

Resultatet av den interna inkonsekvensen i P_1 och P_2 ger upphov till att tesen inte följer logiskt ur argumenten. Eftersom de två första argumenten av första ordningen är de som tilldelar barnfamiljerna den speciella status de har i den Kristdemokratiska argumentationen, följer inte tesen logiskt ur dessa då de innehåller ohållbara argument och därmed är internt inkonsekventa.

Trots frånvaron av brister i konsistens finner jag Kristdemokraternas argumentation så logiskt inkonsekvent att den inte kan betecknas som annat än inkoherent. Som jag upplever det kan orsaken till detta sammanfattas i de argument $P_1P_1P_1$ och P_2P_2 som genom ohållbara grundantaganden om människans förmågor och natur saboterar hela tesen.

5 Normativ analys

För att besvara min andra frågeställning² kommer jag argumentera för varför en kvotering av föräldrapenningen - trots det låga opinionsstödet i Sverige - är önskvärd. Min argumentation bottnar i två värden: frihet och rättvisa. I detta kapitel kommer jag precisera dessa värden för att sedan utifrån dessa argumentera för att rättfärdiga en kvotering. Jag kommer delvis även underbygga mina argument med empiriska observationer. Dessutom kommer jag ta ställning till hur praktiskt möjligt det faktiskt är att införa en helt kvoterad föräldrapenning. Härnäst börjar jag med att precisera mina värden vilket är en del av det interna giltighetskravet som presenterades i metodkapitlet (2.3.1).

5.1 Precisering

I kapitel tre togs det positiva och det negativa rättvisebegreppet upp. Den syn på rättvisa jag vill förmedla i min argumentation stämmer väl överens med den positiva synen där det är individens möjligheter att realisera livsmål som framhävs. Jag menar på samma sätt att frihet inte handlar så mycket om individens möjlighet att leva sitt liv fritt från begränsningar av externa faktorer, utan att möjligheter ges individen så att den i så liten grad som möjligt är beroende av andra individer och kan leva ett fritt liv. Man kan kalla det frihet från beroende av andra människor. Jag anser det är denna frihet vi i stor grad har i Sverige tack vare det skattefinansierade trygghetssystem socialförsäkringarna utgör. Vill barn gå högre utbildning får de det oavsett vilken inkomst deras familj har. Föräldrar behöver inte spara pengar under barnens uppväxt för att barnen ska kunna få en utbildning. Äldre människor som inte klarar sig själva får den hjälp de behöver av den allmänna äldrevården. Dessa exempel visar på ett oberoende människor emellan som ger frihet för alla individer i det svenska samhället. Detta är definitionen av frihet jag kommer använda mig av i min argumentation.

Den innebörd av rättvisa jag syftar till anknyter till det okontroversiella ställningstagandet att kvinnor och män bör behandlas lika där det inte finns några relevanta skillnader mellan könen. Ett av dessa områden är följaktligen lönen där kvinnor idag tjänar kring 90³ procent av vad män tjänar för samma arbete. Jag

---

² Utifrån idén att det är i kontraktet med staten individen når frihet; bör en kvotering av föräldrapenningen genomföras?

³ http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____149083.aspx

kommer argumentera för att detta delvis går att åtgärda genom ett jämställt uttag av föräldrapenningen.

5.2 Argumentation

Jag tänker i min analys presentera argument som framhäver frihet och rättvisa som skäl till en kvotering av föräldrapenningen. Jag kommer inledningsvis argumentera för att vi historiskt har en lång tradition av lagar som gynnar och skyddar individen istället för familjen eller kollektivet och att detta är helt i enlighet med den frihetssyn jag presenterat.

Synen på oberoende som något eftersträvänsvärt har en lång tradition i Sverige från tiden före den moderna demokratins intåg. Henrik Berggren och Lars Trägårdh (2006 s.42-44) beskriver i boken ”*Är svensken människa?*” att i det medeltida Sverige var bondeklassen inte livegen och därmed fri att delta politiskt både lokalt och på riksnivå. Till skillnad från de flesta länder i Europa var kyrkan dessutom ingen maktfaktor efter reformationen utan blev ett redskap för statsmakten. Genom att jämställa adeln med folket demokratiserades Sverige där konformitet och konsensus var rådande normer i stället för individuella rättigheter (*ibid*). Här grundlades den starka centralstaten som i allians med en fri bondeklass kunde styra ostört från kyrka och adel.

Vanligen associeras Sverige med ren socialism där kollektivet går före individen. Jag hävdar att det tvärtemot är raka motsatsen till den Svenska identiteten. Berggren & Trägårdh (2006 s.51) menar vidare att det är den allians mellan staten och individen som har frigjort den senare från beroendet av familjen och civilsamhället. Det är genom det sociala kontraktet med staten som ett barn inte är ekonomiskt beroende av sina föräldrar vid påbörjandet av universitetsstudier. Av samma skäl behöver inte fadern bära hela försörjningsbördan när modern också kan förvärvsarbeta istället för att behöva stanna hemma med barnen. Familjemedlemmarna har befriats från ett ömsesidigt beroende och är därmed autonoma individer fria att förverkliga sig själva.

Man kan tänka sig en invändning mot denna fokusering på individen. De mellanmänniska relationerna som tidigare sköttes inom familjen men nu sköts av staten tenderar att utveckla samhället mot ett mer kärlekslöst och kallt klimat. De naturliga band som tidigare fanns mellan individer har nu ersatts av en stel statlig omsorg. Min invändning mot detta resonemang är att i det samhälle där individer i högre grad står i materiella beroendeförhållanden till varandra har inte ett kärleksfullt klimat. Mer talar för att det är just i relationen mellan autonoma individer en kärleksfull relation, de flesta intuitivt tänker på när de tänker på den villkorslösa kärlek vilken ses som idealet idag, uppstår. Mitt argument är alltså att historiskt har vi framgångsrikt i Sverige utformat våra lagar och institutioner i syftet att skydda individen ända fram till idag vilket stödjer det faktum att en kvotering i syfte att öka den individuella friheten är önskvärd. Mot detta argument kan man invända med i princip samma invändning som det i avsnitt 4.2.3. Det vill

säga bara för att vi haft en tradition av individuell autonomi i Sverige behöver det inte betyda att det bör vara så även i fortsättningen. Min replik till detta är att det inte är på grund av att vi traditionellt har gjort på detta sätt som motiverar en kvotering, utan snarare av det faktum att kvotering är ett sätt att ingå ett socialt kontrakt för att ge individen friheten den önskar.

Genom Berggrens & Trägårdhs historiska exempel har jag visat att individuell frihet är något som länge varit ett ideal i Sverige. Jag anser att det finns starka skäl att förmoda att så fortfarande är fallet. Till exempel klagar svenskar ofta på höga skatter men är i stort sett ändå väldigt nöjda över den trygghet som staten erbjuder genom fri sjukvård och gratis skola bland annat. Jag tror det är ett misstag att se det senaste årtiondets privatiseringar som en vilja att öka beroendet människor emellan. Svensken vill fortfarande vara oberoende av sina föräldrar. Den svenska kvinnan vill inte stå i ett beroendeförhållande till mannen. Lika säkert som att en majoritet av svenska folket är emot tvångskvotering av föräldrapenningen, anser jag det lika säkert att alla Svenskar vill vara fria från beroendet av sina medmänniskor.

Ett av de svåråtgärdade problemen i dagens samhälle är inkomstklyftorna mellan män och kvinnor. Lika arbete ger i genomsnitt inte lika lön om man är kvinna. Detta är svårt att försvara ur ett rättviseperspektiv och är något man avser komma till rätta med i Sverige. Jag ansluter mig till idén om att löneskillnaderna till stor del beror på att kvinnor anses vara en mer riskabel anställning eftersom de sannolikt kommer vara mer frånvarande från arbetet än män. Därför ger den rationella arbetsgivaren kvinnor lägre lön i genomsnitt. Detta påverkar alla kvinnor, även de utan barn vilket kan anses än mer orättvist. Jag anser att det bästa sättet att åtgärda denna orättvisa är att inte ge arbetsgivaren incitament till att kunna diskriminera. Om en man och kvinna ses som lika stor risk att i framtiden vara frånvarande på grund av föräldraledighet har en rationell arbetsgivare ingen anledning till att välja endera på andra skäl än deras kvalifikationer. Genom att kvotera föräldrapenningen anser jag att löneskillnaderna kommer att utjämnas mellan män och kvinnor. Kanske inte helt och kanske inte på en gång men mer än de görs genom att låta familjerna välja fritt. Låter man föräldrarna själv välja kommer de överlag förmodligen fortsätta prioritera familjens inkomst över jämställdhet.

Mitt resonemang för att nå individuell frihet och rättvisa kan sägas vara av konsekvensialistisk karaktär. Konsekvensialism är en normativ logik där det är effekterna av en handling som rättfärdigar handlingen (Badersten 2006 s.114-117). För att nå frihet är det rationellt att ingå ett kontrakt med staten där föräldrapenningen individualiseras. För individen blir effekten särskilt för kvinnan att hon i förlängningen inte kommer diskrimineras i samma utsträckning och därmed blir lika attraktiv som mannen på arbetsmarknaden. Kvinnans beroendeställning till mannen försvagas och hon får ökade möjligheter att förverkliga sig själv. Även mannen kan anses få ökad frihet då han i mindre grad behöver anpassa sig till det traditionella ansvarsförhållandet i hemmet.

Det kontraintuitiva med resonemanget anser jag vara att en kvotering anses av kvoteringsmotståndarna och den allmänna opinionen som en inskränkning i familjerna och därmed individernas valfrihet. Jag menar dock att det är precis det

motsatta förhållandet som gäller. Genom att inte individualisera föräldrapenningen förnekar man svensken den individuella frihet hon historiskt kämpat för att uppnå och än idag värnar om. Det faktum att en majoritet av befolkningen är emot en kvotering anser jag visar på en önskan att vara fria om än en missriktad sådan. Frihet är den önskade effekten vilken berättigar en kvotering. Att statlig inblandning skulle vara något främmande för Sverige är osant då det moderna svenska samhället har utformats genom ett socialt kontrakt vilket skänkt individerna stor frihet.

I bilaga II finns hela argumentationen i översikt med både för och motargument.

5.3 Rimligt att kvotera?

Utifrån mitt resonemang anser jag det vara önskvärt med en kvotering men är detta verkligen möjligt? Utifrån ett politiskt strategiskt perspektiv är svaret sannolikt nej. Det är inget parti förutom Vänsterpartiet som vågat gå ut i val med ett förslag på en helt individualiserad föräldraförsäkring eftersom opinionen är starkt mot. Socialdemokraterna har ett jämställt uttag som mål men har som nämnt tidigare endast lagt fram ett kompromissförslag där det rör sig om en tredelad fördelning. Förmodligen ligger strategiska skäl bakom denna blyghet att fullfölja de politiskt uppsatta målen.

Bortser man emellertid från den strategiska aspekten, som faktiskt endast är en partiangelägenhet och inte en statsangelägenhet, blir möjligheterna bättre. En kvotering av föräldrapenningen skulle inte kosta staten mer eftersom det fortfarande skulle vara samma totala tid som tidigare. Det är möjligt att staten i ett initialt skede faktiskt skulle spara pengar då män väljer att fortsätta jobba istället för att ta ut pappamånaderna. Detta skulle förmodligen inte vara något långvarigt tillstånd allteftersom lönerna utjämnas och attitydförändringar kring de traditionella ansvarsförhållandena luckras upp. Utöver ekonomiska hinder ser jag inga andra problem med att individualisera föräldrapenningen varför jag anser en kvotering fullt rimlig att genomföra i praktiken.

6 Resultat och slutsats

I kapitel fyra koherensprövade jag de tre partiernas ställning i frågan om kvoterad föräldrapenning. Resultatet var att samtliga partier hade brister i varierande grad i logisk konsekvens såväl som i logisk konsistens - vilka tillsammans utgör koherens. Vänsterpartiet hade en förhållandevis inkoherent ställning såvida inte vissa justeringar gjordes. Socialdemokraterna i sin tur hade en relativt koherent ställning medan Kristdemokraterna hade en påfallande inkoherent ställning i frågan om kvotering av föräldrapenningen.

Av de resultat jag fått är det inte alltid lätt att ta ställning till huruvida inkoherens leder till bristande legitimitet. Bedömningen är inte svart eller vit utan blir snarare en slags gråskala. Dessutom i det fall min axiologiska position varit en annan hade jag i alla fall varit tvungen att erkänna möjligheten att de grundantaganden Kristdemokraterna gör kunde vara sanna. Mina slutsatser är avhängiga vilken vetenskaps- och värdeteoretisk position jag intar. Enligt mig blir slutsatsen därför att de ohållbara grundantaganden kristdemokraterna anför leder till inkoherens vilket människor kan upptäcka och kritisera. Jag anser därför att Kristdemokraternas ställning i frågan kan anklagas för att vara illegitim. På samma sätt om möjligen i lite mindre utsträckning är även Vänsterpartiets ställning illegitim. Socialdemokraternas ställning anser jag vara legitim på grund av frånvaron av inkoherens.

Eftersom koherensanalysen har gjorts på en politisk diskussion förefaller det även rimligt att detta tillvägagångssätt kan appliceras på andra politiska diskussioner. Därav kanske den - i likhet med vad Beckman (2006 årg. 108 nr 4 s.331-342) anser om den normativa forskningen - kan bidra till mer förnuftiga politiska ställningstaganden både för den enskilda som för folkvalda.

I min normativa analys anser jag mig på ett grundligt sätt gett skäl till varför en kvotering av föräldrapenningen leder till ökad individuell frihet. Jag har visat på att vi i Sverige har en lång historia där individens frihet alltid eftersträvats. Denna frihet har vunnits genom en stark allians mellan stat och individ - det sociala kontraktet. Även ur ett rättviseperspektiv har jag argumenterat för att en kvotering är berättigad så länge män och kvinnor tjänar olika mycket för samma arbete. Dessutom har jag förfäktat rimligheten i att införa en kvotering då inga ekonomiska hinder föreligger. *Utifrån dessa skäl anser jag en kvotering av föräldrapenningen vara önskvärd.*

Dock vill jag framhålla att mitt resonemang inte är lika hållbart i det fall man inte godtar hela teorin om att det är individen som skyddas genom kontraktet med staten. Förfäktar man snarare en syn där det är familjen som är grundbulten i samhället blir det svårare att ro i land min tes. Likväl anser jag att jag har presenterat tillräckligt goda skäl för att visa att det är synen på individen i centrum i nutid och historiskt sett, som lett till det fria moderna samhälle vi lever i idag.

7 Referensförteckning

- Badersten, Björn. 2006. *Normativ metod*. Danmark: Studentlitteratur.
- Beckman, Ludvig. 2006. ”Idékritik och statsvetenskapens nytta”,
Statsvetenskaplig tidskrift, årg. 108, nr 4, s.331-342.
- Beckman, Ludvig. 2005. *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus
- Berggren, Henrik – Trägårdh, Lars. 2006. *Är svensken människa?* Falun:
Norstedts
- Bird, Colin. 2004. *The Myth of Liberal Individualism*. Cambridge: Cambridge
University Press. [Elektronisk]
http://www.google.se/books?hl=sv&lr=&id=1JQDQ0SYNnYC&oi=fnd&pg=PP1&dq=liberal+individualism&ots=KEcr4z7UNN&sig=QskdN1UY2fkmGYPjd1icN4Yt7BA&redir_esc=y#v=onepage&q=liberal%20individualism&f=false
Hämtdatum: 2010-01-01
- Björnsson, Gunnar – Kihlbom, Ulrik – Ullholm, Anders. 2009.
Argumentationsanalys: Färdigheter för kritiskt tänkande. Stockholm: Natur &
Kultur.
- Bergström, Göran – Boréus, Kristina (red), 2005. *Textens mening och makt*. Lund:
Studentlitteratur AB.
- Friberg-Fernros, Henrik. 2008. *I gränlandet till liv och död*. Göteborg: Göteborgs
universitet
- Føllesdal, Dagfinn – Walløe, Lars – Elster, Jon. 2001. *Argumentationsteori, språk
och vetenskapsfilosofi*. Falun: Thales
- Teorell, Jan – Svensson, Thorsten. 2007. *Att fråga och att svara*. Malmö: Liber

Socialdemokraterna

- SAP 1: Politiska riktlinjer [Elektronisk]
<http://www.socialdemokraterna.se/upload/Central/dokument/pdf/Politiska%20riktlinjer%20slutversion.pdf> Hämtdatum: 2011-11-18
- SAP 2: Partiprogram [Elektronisk]
<http://www.socialdemokraterna.se/upload/Central/dokument/pdf/V%C3%A5rt%20parti/partiprogram.pdf> Hämtdatum: 2011-11-19
- Motion: [Elektronisk]
http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GZ02Sf215 Hämtdatum:
2011-11-18
- Partimotion: [Elektronisk]
http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GZ02Sf280 Hämtdatum:
2011-11-18

Kristdemokraterna

KD 1: Ideologi [Elektronisk]

<http://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik/Ideologi> Hämtdatum: 2011-11-21

KD 2: Principprogram [Elektronisk]

<http://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik/Principprogram/Kapitel4#Familjepolitik> Hämtdatum: 2011-11-21

KD3: Motion om familjepolitik [Elektronisk]

http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GL02Sf224
Hämtdatum: 2011-11-21

Vänsterpartiet

VP 1: Partiprogram [Elektronisk]

http://www.vansterpartiet.se/images/stories/media/dokument/politiskaprogram/partiprogram_08_inlaga.pdf Hämtdatum: 2011-11-16

VP 2: Feministisk plattform [Elektronisk]

<http://www.vansterpartiet.se/images/stories/feministisk.plattform.72dpi.pdf>

VP 3: [Elektronisk] Hämtdatum: 2011-11-16

http://www.vansterpartiet.se/index.php?option=com_content&view=article&id=2806&catid=486&Itemid=857 Hämtdatum: 2011-11-16

Interpellation 1: [Elektronisk]

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=101&bet=2011/12:21#{75B6C9FA-B7BF-4258-B18F-74B44722FA8E}> Hämtdatum: 2011-11-20

Interpellation 2: [Elektronisk]

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=101&bet=2006/07:14#{F43D763C-A080-4C5E-88CE-B2F1FF88063F}> Hämtdatum: 2011-11-20

Partimotion: [Elektronisk]

http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GX02Sf318
Hämtdatum: 2011-11-20

SEP 1: Stanford Encyclopedia of Philosophy. [Elektronisk]
<http://plato.stanford.edu/entries/hobbes-moral/#PhiPro> Hämtdatum: 2011-12-22

SEP 2: Stanford Encyclopedia of Philosophy. [Elektronisk]
<http://plato.stanford.edu/entries/liberty-positive-negative/> Hämtdatum: 2011-12-22

SCB: [Elektronisk] http://www.scb.se/Pages/TableAndChart___149083.aspx
Hämtdatum: 2011-12-19

Försäkringskassan. [Elektronisk]

<http://statistik.forsakringskassan.se/portal/page/portal/intstat/bof/ffs/fplankom>
Hämtdatum: 2011-11-25

Bilagor

Bilaga I – Argumentsöversikt för partiernas ställning

A: Vänsterpartiet

T: Föräldraförsäkringen bör individualiseras så att hälften av föräldraledigheten endast kan tas ut av respektive förälder.

P₁: En likadelning av föräldraledigheten skulle stärka kvinnans position på arbetsmarknaden.

P₁P₁: Vid en likadelning av ledigheten skulle inte arbetsgivaren ha anledning att se en kvinna som en större risk än en man vid anställning.

P₂P₁: Vid en likadelning av ledigheten skulle även kvinnor som inte skaffar barn gynnas på arbetsmarknaden.

P₂: En likadelning av föräldraledigheten skulle underlätta för det individuella ansvaret varje förälder bär för sitt barns uppväxt.

P₁P₂: Barnet behöver tid med båda föräldrarna från en tidig ålder vilket bättre skulle kunna tillgodoses om respektive förälder stannar hemma lika länge.

P₁P₁P₂: Vänsterpartiet vill skifta fokus till barnets bästa som mål för familjepolitiken.

P₃: En likadelning av föräldraledigheten skulle skydda kvinnan från en lägre pension.

P₁P₃: Den förälder som stannar hemma längre kommer ha en lägre pensionsgrundad inkomst.

P₁P₁P₃: Kvinnor stannar i genomsnitt hemma 80 procent av tiden.

P₂P₃: Att stanna hemma med barnen ger dessvärre ingen ersättande pensionsgrundande inkomst.

P₄: Försäkringar är i sin natur individuella och det är därför naturligt att dela jämt på föräldraförsäkringen.

P₁P₄: A-kassan är en individuell försäkring liksom sjukförsäkringen.

P₅: Det är individen och inte familjen som bör skyddas genom lagstiftningen.

P₁P₅: I årtionden har vi infört lagar och regleringar som utgått från familjen som subjekt och ersatt dessa med sådana som ser individen som subjekt.

$P_1P_1P_3$: Lagar och regleringar som utgår från individen har stärkt kvinnors livsvillkor, ekonomiska oberoende samt barns mänskliga rättigheter.

Denna argumentationsöversikt anser jag på ett tillfredsställande sätt beskriver vänsterpartiets ställning i frågan om föräldraförsäkringens utformande. Tesen är enkel att finna och likaså de argument som stödjer den. Det är mycket möjligt att fler argument finns men de jag här presenterat är i min uppfattning de mest förekommande argumenten varför vänsterpartiet anser en kvotering berättigad.

B: Socialdemokraterna

T : Ett jämställt uttag av föräldrapenningen är önskvärt varför Socialdemokraterna som ett steg på vägen vill lagstifta om en tredelning av föräldraledigheten.

P_1 : Ett mer jämställt uttag skulle övervinna den traditionella ansvarsfördelningen mellan mannen och kvinnan och på så sätt få arbetsgivarna att vid lönesättningen inse att barnuppfostran är ett gemensamt ansvar.

P_1P_1 : Vid ett mer jämställt uttag av ledigheten skulle kvinnor behöva sköta hemarbetet mindre och kunna söka arbeten som i mindre grad är deltidsbaserade.

$P_1P_1P_1$: Vid deltidsarbete och otrygga anställningsformer ökar sjukfrånvaron.

P_2P_1 : Enligt en IFAU-rapport ökar mammans framtida lön med sju procent för varje månad pappan väljer att stanna hemma.

P_2 : En likadelning av det gemensamma uttaget skulle stärka barnets rätt till båda föräldrarna.

P_1P_2 : Vid en tidig anknytning till pappan ökar chanserna för ett jämställt uttag även i framtiden.

$P_1P_1P_2$: All forskning visar på detta samband.

P_3 : Ett jämställt uttag skulle bidra till att motverka den rådande genusordningen där kvinnor missgynnas gentemot män.

P_1P_3 : Den rådande genusordningen ger kvinnor sämre möjligheter att förverkliga sig själva och ger färre livsval.

P_2P_3 : Den rådande genusordningen låser fast män i förväntade roller och minskar därför deras utvecklingsmöjligheter.

P_4 : Ett helt jämställt uttag av föräldrapenningen är Socialdemokraternas mål men man vill inte besluta något som inskränker rimliga planeringsförutsättningar för familjerna.

P_5 : Politikens roll är att skapa verktyg för att öka förutsättningarna för individer att själv kunna forma sina liv.

Socialdemokraternas mål är i likhet med Vänsterpartiets ett jämställt uttag av föräldrapenningen. Skillnaden är att Socialdemokraterna är mer försiktiga i användandet av politiska styrmedel för att uppnå målet vilket visas i tesen ovan.

C: Kristdemokraterna

T: Kristdemokraterna är emot all form av tvångskvotering som inskränker barnfamiljernas valfrihet.

P₁: Enligt subsidiaritetsprincipen bör beslut tas på lägsta ändamålsenliga nivå.

P₁P₁: Familjen vet själv vilka behov den har och beslutar därför bäst kring uppdelningen av föräldrapenningen.

P₁P₁P₁: Människan har en inneboende förmåga att skilja mellan rätt och fel.

P₂: Familjen är grundstenen i samhället och således av stor vikt för barnens välfärd och utveckling.

P₁P₂: Alla familjer är olika och behov och önskemål varierar över tid och rum.

P₁P₁P₂: Flexibla möjligheter och stöd är viktigt för att föräldrarna ska kunna axla sitt viktiga ansvar.

P₂P₂: Människans djupaste behov är att bli sedd och inte vara utbytbar vilket uppfylls i gemenskap med andra människor.

P₃: Vägen till jämställdhet går inte genom politiska pekpinnar.

P₁P₃: Ett brett opinionsarbete är viktigare i arbetet för jämställdhet.

P₁P₁P₃: De värderingar som finns inom den kristna personalistiska traditionen framhäver den fundamentala jämlikheten som finns mellan könen.

Bilaga II – Normativ argumentsöversikt

T: Föräldrapenningen bör kvoteras jämnt mellan man och kvinna utifrån ett frihets- och rättviseperspektiv.

P₁: Det är genom det sociala kontraktet individen når sin frihet.

P₁P₁: Det är genom det sociala kontraktet mellan individ och stat svensken har nått sin individuella frihet som den starkt vill försvara.

C₁: Detta resonemang gör sig skyldigt till det naturalistiska misstaget; ”är” leder inte nödvändigtvis till ”bör”.

C₁C₁: Det är inte traditionen i sig som leder oss till att kvotera utan det faktum att det historiska arvet faktiskt gett oss en nyckel till individuell frihet som vi bör använda oss utav.

P_2 : Frihet är att vara oberoende från andra människor.

P_1P_2 : Oberoende ekonomiskt.

P_2P_2 : Oberoende materiellt.

C_2 : Beroendet till staten och alienationen från andra människor har skapat ett kallt och känslolöst samhälle där mellanmänskliga band har ersatts av stel statlig omvårdnad.

C_1C_2 : Riktig villkorlös kärlek existerar endast mellan oberoende autonoma individer.

$P_1C_1C_2$: Individer som står i ekonomiska eller materiella beroendeförhållanden är inte oberoende och autonoma.

P_3 : Sverige har en lång historisk tradition av individuellt oberoende och en stark centralstat.

P_1P_3 : Redan under medeltiden var den svenska bonden fri från adeln.

$P_1P_1P_3$: Bonden har traditionellt sett värnat sin frihet från adeln och kyrkan.

P_2P_3 : I och med den svaga adeln och kyrkans låga inflytande i Sverige har kronans makt varit desto större.

P_4 : Rättvisa är att inte diskrimineras på grund av irrelevanta skäl.

P_1P_4 : Att ge lägre lön för samma jobb är ett irrelevant skäl.

P_5 : Genom att kvotera föräldraförsäkringen kommer kvinnor och mäns löner för samma jobb att utjämnas.

P_1P_5 : Arbetsgivare har efter en kvotering inte någon anledning att diskriminera mellan män och kvinnor.